

การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน
ขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

**A Study of Problems and Guideline to Curriculum Management
Development of Small School under the Kamphaeng Phet
Primary Educational Service Area Office 1**

สุรรัตน์ ยอดบุรี และ นิคม นาคอ้าย

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Sureerat Yotburee and Nikom Nakai

Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: sureerat.yo@psru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัญหาการบริหารงานหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก และ 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 86 คนและครูวิชาการจำนวน 86 คนจากจำนวน 86 โรงเรียนรวมทั้งสิ้นจำนวน 172 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามซึ่งมีความตรงเชิงเนื้อหา อยู่ระหว่าง 0.6-1.0 และค่าความเชื่อมั่น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ด้วยวิธีของครอนบาค (Cronbach) เท่ากับ 0.84 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาพัฒนาการบริหารงานหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมาก $\bar{x} = 3.64$ และ S.D. = 0.32 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการกำกับดูแลคุณภาพอยู่ในระดับมาก $\bar{x} = 3.90$ และ S.D. = 0.37 รองลงมาคือด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับมากและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือด้านการส่งเสริมสนับสนุนอยู่ในระดับปานกลาง และ 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวมประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือด้านการกำกับดูแลคุณภาพผู้บริหารควรมีการดำเนินการพัฒนาการบริหารงานหลักสูตรสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพโดยการสร้างความรู้ความเข้าใจในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของคณะครูการปฏิบัติงานตามวงจรคุณภาพ PDCA วิเคราะห์ผลการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมาเพื่อหาข้อดีข้อเสียแนวทางปรับปรุงผลการดำเนินงานและมีการติดตามประเมินผลงานอย่างเป็นระบบเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เกิดคุณภาพ

คำสำคัญ: หลักสูตรสถานศึกษา; โรงเรียนขนาดเล็ก; ปัญหาและแนวทางการพัฒนาหลักสูตร

Abstracts

The objectives of this research were to study of problems and guideline to curriculum management development of small school The population was 218 educational personnel. The sample consisted of 86 school administrators and 86 academic teachers. The total research samples were 172 school administrators and academic teachers. The number of respondents was 154 people or 89.53 percent. The research instrument for data collection was a questionnaire. The questionnaire was consistent with IOC (index of item objective congruence) during 0.6 – 1.0 and cronbach alpha reliability is 0.84. The descriptive statistics for data analysis were mean and standard deviation.

1. The problems to curriculum management development of small school overall were at a high level ($\bar{x} = 3.64$). The highest aspect was the quality monitoring, followed by the curriculum constructing and the supporting and promoting.

2. The guideline to curriculum management development of small school overall were at a high level. The highest aspect was the quality monitoring, administrators should develop quality education curriculum management by creating knowledge and understanding in using the school curriculum of teachers Quality Cycle Performance PDCA analyzes the operating results of the past year to find advantages and disadvantages and ways to improve performance and has a systematic follow-up and evaluation to improve quality.

Keywords: Curriculum; Small School; Problems And Guideline To Curriculum Management Development

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาเยาวชนของชาติให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข สร้างความเจริญมั่นคงให้แก่ประเทศ ยุคปัจจุบันเป็นโลกในศตวรรษที่ 21 มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องเรียนรู้ปรับตัวให้ทัน กับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา และเตรียมพร้อมเผชิญความท้าทายจากกระแสโลก โดยปัจจัยสำคัญที่สามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าว ได้แก่ คุณภาพของคน ดังนั้นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่การศึกษาจะต้องมีคุณภาพ เพื่อทำให้ศักยภาพของผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ การศึกษาจึงเป็นเสมือนเครื่องมือสำคัญที่ช่วยพัฒนาคนในชาติให้มีความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะตรงตามความต้องการของสังคมและประเทศชาติ ดังที่ได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 อย่างชัดเจนว่าให้การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาศักยภาพของคน ตลอดจนการคุ้มครองสิทธิ สร้างความเสมอภาคให้โอกาสแก่ทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงไม่น้อยกว่า 12 ปี และให้โอกาสแก่ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาซึ่งการประเมินขีดความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติได้ใช้ระดับการศึกษาเฉลี่ยของประชากรเป็นตัวชี้วัดหนึ่งด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : 2)

ในระยะเวลาที่ผ่านมาประเทศไทยมีการใช้และปรับเปลี่ยนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มากมาย หลากหลาย ตลอดจนความล้มเหลวในด้านของการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาไม่บรรลุตามเป้าหมายที่ได้ กำหนดไว้ การปรับเปลี่ยนหลักสูตรครั้งสุดท้าย คือ การปรับเปลี่ยนจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามคำสั่งของ กระทรวงศึกษาธิการ ที่ สพฐ. 293/2551 ซึ่งสั่ง ณ วันที่ 11 กรกฎาคม 2551 โดยมีเงื่อนไขและระยะเวลาการใช้หลักสูตร คือ ในปีการศึกษา 2552 ให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ใน โรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนที่มีความพร้อมในการใช้หลักสูตร และในปีการศึกษา 2553 ให้ใช้หลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ในทุกโรงเรียน ทั้งนี้ โรงเรียนต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตามกรอบและทิศทางที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552 : 2 – 3)

สถานศึกษาได้ดำเนินกิจกรรมทางด้านการจัดการศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้นั้น หากปราศจาก การบริหารหลักสูตรที่มีคุณภาพ การจัดการศึกษาจะไม่มีวันสำเร็จลุล่วงไปได้ตามที่กำหนดไว้ ย่อมส่งผลต่อ คุณภาพของผู้เรียนในทิศทางที่ตกต่ำ โดยเฉพาะด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะด้านการดำเนินชีวิตที่ดี ต่อการนำไปใช้ในสังคมได้ หลักสูตรจึงเป็นแบบแผนโครงการของการจัดการจัดการศึกษาให้บรรลุตาม เป้าหมายที่กำหนดไว้และมีความสำคัญ คือ หลักสูตรเปรียบเสมือนตัวกำหนดทิศทางของการศึกษาในการให้ ความรู้ การถ่ายทอดวัฒนธรรม การเสริมทักษะ การปลูกฝังเจตคติ ค่านิยม และการส่งเสริมพัฒนาการของ ผู้เรียนด้านต่าง ๆ เป็นแผนยุทธศาสตร์ของการศึกษาที่จะนำไปสู่ความสำเร็จที่ต้องการเป็นแนวทางในการจัด การศึกษาเพื่อสร้างและพัฒนาคน หลักสูตรจะกำหนดแนวทางการให้ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ความ ประพฤติที่มีประโยชน์ต่อคนในสังคม ซึ่งหลักสูตรเป็นเครื่องมือในการแปลงเป้าหมายนโยบายทางการศึกษา ของชาติสู่การปฏิบัติในสถาบันการศึกษาระดับต่าง ๆ เป็นแนวทางและเกณฑ์มาตรฐานทางการศึกษาสำหรับ ควบคุมการเรียนการสอนในแต่ละระดับ

หลักสูตรจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษา ดังนั้นจึงมีการกำหนดแนวทางการจัดทำ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา โดยให้สถานศึกษาจัดทำสาระของหลักสูตรจากหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่นคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ รวมทั้งจัดทำหลักสูตรให้ เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน ตลอดจนกระบวนการในการบริหารหลักสูตรให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ สถานศึกษาได้กำหนดไว้ โดยอาศัยองค์ประกอบและสภาพแวดล้อมจากทุกภาคส่วนและทุกฝ่ายงานในการให้ ความร่วมมือต่อการบริหารหลักสูตรให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดีต่อผู้เรียนอย่างเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 2-3)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ซึ่งมีหน้าที่ในการดำเนินงานทางด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา การสนับสนุนและส่งเสริมสถานศึกษาให้มีการพัฒนาทางการศึกษาที่เป็นเลิศ พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีศักยภาพที่สามารถขับเคลื่อนความสำเร็จไปสู่เป้าหมายได้ โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 มีจำนวนสถานศึกษาในสังกัด 205 โรงเรียน โดยมีโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา จำนวน 109 โรงเรียน หรือคิดเป็นร้อยละ 53.17 ซึ่งปัญหาที่พบในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก คือ โรงเรียนยังขาดความมั่นใจในหลักสูตรสถานศึกษา เนื่องจากนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ตามโครงสร้างเวลาเรียน ในช่วงเวลาระหว่างปีการศึกษาและบางโรงเรียนมีการวัดและประเมินผลไม่เป็นไปตามระเบียบที่โรงเรียนกำหนด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1, 2561 : 16)

ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารงานหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 เพื่อหาแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาให้ครอบคลุมทุกภารกิจของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา และปรับปรุงการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 1 ให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบผสม (Mixed Method) โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การสัมภาษณ์ (Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวนทั้งหมด 218 คน จาก 109 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 86 คน และครูวิชาการ จำนวน 86 คน รวมกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 172 คน ได้จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1986 : 345 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 43) และสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling)

1.3 ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ คือใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) ซึ่งผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้มีประสบการณ์ทำงานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 มากกว่า 4 ปีขึ้นไป มีคุณวุฒิทางการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท และมีผลงานด้านการบริหารสถานศึกษาเป็นที่ประจักษ์ ได้แก่ ผ่านการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา รอบ 3 ได้รับรางวัลการปฏิบัติงานเป็นเลิศ (Best Practice) จำนวน 7 ท่าน

2. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณครั้งนี้ ได้แก่เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาปัญหาการบริหารงานหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยเป็นการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาปัญหาการบริหารงานหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale)

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาปัญหาการบริหารงานหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร บทความ และรายงานการวิจัย เป็นการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับทฤษฎี แนวคิด และหลักการ ตลอดจนเกี่ยวกับงานหลักสูตรสถานศึกษา

2. กำหนดขอบเขตและแนวทางในการสร้างเครื่องมือที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย

3. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตามกรอบแนวคิด เป็นแบบสอบถามชนิดแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามจุดมุ่งหมายและขอบเขตการวิจัยเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบแก้ไข

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาและตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามและพิจารณาความเหมาะสมทั่วไปของแบบสอบถาม จำนวน 5 ท่าน

6. นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงด้วยวิธี IOC (Index of item objective congruence) โดยใช้เกณฑ์ค่า IOC ซึ่งแบบสอบถามมีค่าสอดคล้องเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.60 – 1.0

7. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

8. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว โดยนำไปทดลองใช้ Try – Out กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผลการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.84

9. ดำเนินการตรวจแบบสอบถามและนำไปพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 ทั้งภาพรวมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมาสร้างประเด็นในการสัมภาษณ์

2. นำประเด็นข้อคำถามในการสัมภาษณ์ มากำหนดเป็นกรอบในการสร้างคำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเสนอที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้ 1. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามดำเนินการออกหนังสือ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 2. ผู้วิจัยดำเนินการขอความอนุเคราะห์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ในการส่งแบบสอบถามออนไลน์ไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายทางระบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (AMSS) และทางไปรษณีย์ จำนวน 172 โรงเรียน 3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามออนไลน์ที่โรงเรียนกลุ่มเป้าหมายได้ดำเนินการตอบแบบสอบถามพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาตอบแบบสอบถามออนไลน์ จำนวน 154 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.53 4. ตรวจสอบความถูกต้องความครบถ้วนสมบูรณ์ แล้วไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.2 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้ 1. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามดำเนินการออกหนังสือ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 2. เนื่องด้วยสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ผู้วิจัยจึงขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการให้แนวทางการพัฒนาการบริหารงานหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ตามวัน เวลา ที่นัดหมาย 3. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ไปวิเคราะห์ต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative data) สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

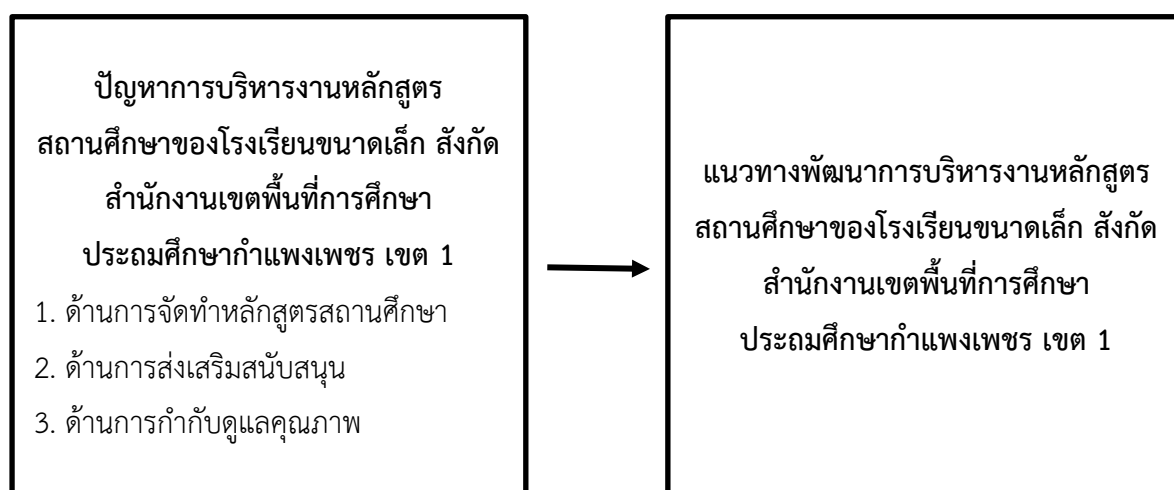
ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าสถิติ โดยดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์แบบสอบถามที่ได้คืนมา และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา ปัญหาการบริหารงานหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ดำเนินการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ตามประเด็น ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา เพื่อรวบรวมเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงาน หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กรอบการวิจัยการศึกษาการศึกษาปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยใช้กรอบแนวคิดการบริหารหลักสูตรระดับสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. การศึกษาปัญหาการบริหารงานหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการบริหารงานหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ในภาพรวม

ปัญหาการบริหารงานหลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียนขนาดเล็ก	$\bar{x}$	S.D.	ระดับปัญหา ฯ	ลำดับ
1. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	3.52	0.39	มาก	2
2. การส่งเสริมสนับสนุน	3.50	0.35	ปานกลาง	3
3. การกำกับดูแลคุณภาพ	3.90	0.37	มาก	1
รวม	3.64	0.32	มาก	

ปัญหาการบริหารงานหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}=3.64$, S.D. = 0.32) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ ($\bar{x}=3.90$, S.D. = 0.37) รองลงมาคือ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{x}=3.52$, S.D. = 0.39) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมสนับสนุน ($\bar{x}=3.50$, S.D. = 0.35) โดยมีรายละเอียดแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ปัญหาการบริหารงานหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย สูงที่สุด คือ ข้อที่ 11 โรงเรียนมีการให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อที่ 12 โรงเรียนมีการให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ เช่น การวัดผลประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง

2. ด้านการส่งเสริมสนับสนุน พบว่า ปัญหาการบริหารงานหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อที่ 10 ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างบรรยากาศการร่วมคิด ร่วมทำ อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อที่ 16 โรงเรียนมีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำเสนอเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง

3. ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ พบว่า ปัญหาการบริหารงานหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อที่ 3 โรงเรียนมีการกำหนดข้อตกลงเพื่อการขับเคลื่อนการนิเทศติดตามร่วมกันและมีแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจน อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อที่ 1 โรงเรียนมีการร่วมกันกำหนดความต้องการในการรับการนิเทศ หรือกำกับติดตาม อยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารงานหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก

แนวทางพัฒนาการบริหารงานหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ผู้วิจัยได้นำเสนอในภาพรวม และนำข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในตอนที่ 1 มากำหนดข้อคำถามเพื่อหาแนวทางพัฒนาการบริหารงานหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวม ประเด็นที่เป็นปัญหาที่ต้องหาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก คือ ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ ดังนี้

ผู้บริหารควรมีการดำเนินการพัฒนาการบริหารงานหลักสูตรสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพโดยการสร้างความรู้ความเข้าใจในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของคณะครู การปฏิบัติงานตามวงจรคุณภาพ PDCA วิเคราะห์ผลการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมา เพื่อหาข้อดี ข้อเสีย แนวทางปรับปรุงผลการดำเนินงาน และมีการติดตามประเมินผลงานอย่างเป็นระบบ เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เกิดคุณภาพ

ส่วนในรายด้านตามประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด มีรายละเอียด ดังนี้

ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ

ข้อที่ 3 โรงเรียนมีการกำหนดข้อตกลงเพื่อการขับเคลื่อนการนิเทศติดตามร่วมกันและมีแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจน

ผู้บริหาร คณะครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกันวิเคราะห์และกำหนดนโยบาย จุดเน้น การดำเนินงานด้านต่างๆ และจัดทำข้อตกลงร่วมกันเพื่อสร้างความเข้าใจในการดำเนินงาน พร้อมทั้งดำเนินการจัดทำแผนต่าง ๆ และกำหนดการนิเทศติดตามสม่ำเสมออย่างเป็นระบบ เพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

ข้อที่ 11 โรงเรียนมีการให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา

ผู้บริหารควรส่งเสริมให้คณะครูร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางและบริบทท้องถิ่น เพื่อนำมาปรับใช้ในรูปแบบหลักสูตรสถานศึกษา และเป็นแนวทางในการทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ตรงตามความต้องการและทันสมัย โดยอิงตามนโยบายและจุดเน้นของหน่วยงานต้นสังกัด พร้อมทั้งเชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมเสนอข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการทำแผนการจัดการเรียนรู้

ด้านการส่งเสริมสนับสนุน

ข้อที่ 10 ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างบรรยากาศการร่วมคิด ร่วมทำ

ผู้บริหารต้องส่งเสริมการทำงานเป็นทีมอย่างมีส่วนร่วมของคณะครู ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สร้างความตระหนักในบทบาทหน้าที่ กระจายอำนาจในการทำงาน ส่งเสริมการทำงานร่วมกัน สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนางาน พร้อมทั้งยกย่องเชิดชูบุคลากรที่ผลงานเป็นที่ประจักษ์ในการปฏิบัติงาน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องศึกษาปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้วิจัยอภิปรายผลในประเด็นที่สำคัญที่ของการวิจัยโดยมีรายละเอียดดังนี้

ข้อที่ 1 ผลการศึกษาปัญหาพัฒนาการบริหารงานหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาพัฒนาการบริหารงานหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือด้านการกำกับดูแลคุณภาพสอดคล้องกับสัญญา ภาวะผาด (2551: 99) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนพร้อมใช้หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหารเขต 2 ผลการวิจัยพบว่ามีความคิดเห็นโดยรวมปัญหาอยู่ในระดับกลางคือปัญหาการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาการปรับปรุงพัฒนาวิธีการนิเทศกำกับติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องการสำรวจความพึงพอใจของชุมชนต่อการใช้หลักสูตรสถานศึกษาการนิเทศการจัดทำหลักสูตรอย่างต่อเนื่องติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่องอาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมีข้อจำกัดด้านบุคลากรที่ไม่เพียงพอต่อภาระงานในขอบข่ายของโรงเรียนและการรายงานผลการดำเนินงานต่างๆ เพื่อสนองตอบนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดที่มากขึ้นจึงอาจทำให้การกำหนดข้อตกลงเพื่อการขับเคลื่อนการนิเทศติดตามร่วมกันและมีแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจนเป็นระบบไม่สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและขาดการให้ความรู้ความเข้าใจกับชุมชนในเรื่องความสำคัญและการดำเนินการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรสถานศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการ (กรมวิชาการ, 2545 : 18) กำหนดหลักสูตรสถานศึกษาควรคำนึงถึงว่าสิ่งที่ปรากฏในหลักสูตรสถานศึกษาจะต้องดำเนินการตั้งแต่ต้นจนกระทั่งนำหลักสูตรสู่ห้องเรียนโดยใช้ศักยภาพของทั้งสถานศึกษาและชุมชนอย่างเต็มที่เกิดการพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริงหลักสูตรสถานศึกษาจะต้องสามารถบอกให้ผู้เกี่ยวข้องและบุคคลในชุมชนทราบอย่างชัดเจนว่าจะจัดการศึกษาอย่างไรในสถานศึกษาเมื่อสถานศึกษาจัดทำหลักสูตรเสร็จเรียบร้อยแล้วสถานศึกษาจะต้องตรวจสอบแต่ละหัวข้อเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาจากนั้นนำร่างหลักสูตรดังกล่าวเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้ความเห็นชอบ

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาล้องกับพิมพ์ผลรอง อุปะ (2556 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 2 ผลการวิจัยพบว่าปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 2 โดยภาพรวมมีปัญหายุ่งยากในระดับมากและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าส่วนใหญ่ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการบริหารและการบริการหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลางซึ่งด้านการดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตรมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือด้านการสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตรและด้านการเตรียม

ความพร้อมในการใช้หลักสูตรจากข้อค้นพบดังกล่าวอาจเป็นเพราะ 1) ข้อมูลในการแสดงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของครูไม่เพียงพอหรือไม่ชัดเจน 2) บุคลากรที่เกี่ยวข้องขาดความกระตือรือร้นหรือไม่มีเวลาเนื่องจากภาระงานอื่นๆที่ต้องปฏิบัติ 3) ชุมชนในท้องถิ่นไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาและหลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของกรมวิชาการการศึกษา (2545 : 26) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่ายพบว่าผู้บริหารและครูมีความรู้ความเข้าใจไม่ชัดเจนขาดความมั่นใจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือด้านการส่งเสริมสนับสนุนเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ตระหนักถึงความสำคัญของการปรับปรุงหรือพัฒนาหลักสูตรซึ่งเมื่อเกิดปัญหาที่ไม่เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ตั้งไว้จะต้องรวบรวมปัญหาดังกล่าวพร้อมทั้งวิเคราะห์ปัญหาโดยอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนเพื่อนำไปสู่กระบวนการปรับปรุงหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรต่อไปดังนั้นเมื่อการบริหารหลักสูตรเป็นไปโดยความร่วมมือจากทุกฝ่ายปัญหาจึงลดน้อยลงจากข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภิญญา ภาพพวาด (2551 : 99) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนพร้อมใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหารเขต 2 ผลการวิจัยพบว่าภารกิจที่ผู้บริหารและครูตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการเพื่อเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นการสร้างความรู้ความตระหนักให้แก่บุคลากรการดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการของสถานศึกษาตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพ.ศ.2544 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ผู้เรียนผู้ปกครองชุมชนหน่วยงาน/องค์กรในชุมชนทุกฝ่ายได้รับทราบและความร่วมมือในการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา

ข้อที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารงานหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภอสว่างแดนดิน 1

ภาพรวมประเด็นด้านการกำกับดูแลคุณภาพสรุปได้ว่าผู้บริหารควรมีการดำเนินการพัฒนาการบริหารงานหลักสูตรสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพโดยการสร้างความรู้ความเข้าใจในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของคณะกรรมการปฏิบัติงานตามวงจรคุณภาพ PDCA วิเคราะห์ผลการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมาเพื่อหาข้อดีข้อเสียแนวทางปรับปรุงผลการดำเนินงานและมีการติดตามประเมินผลงานอย่างเป็นระบบเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เกิดคุณภาพอาจเนื่องมาจากภารกิจของผู้บริหารครูผู้สอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการเพื่อเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาโดยการสร้างความรู้ความตระหนักให้แก่บุคลากรของสถานศึกษานำไปปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพมีการตรวจสอบรายงานผลการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่แนวทางในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายแต่เนื่องจากผู้บริหารแต่ละสถานศึกษามีข้อจำกัดแตกต่างกันอาทิเช่นจำนวนบุคลากรงบประมาณที่จะนำไปใช้ในการดำเนินการมีอย่างจำกัดสอดคล้องกับอุดมพร ภูเหล็กดิน (2550 :

บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าสภาพการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

1. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ประเด็นสัมภาษณ์โรงเรียนมีการให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาสรุปได้ว่าผู้บริหารควรส่งเสริมให้คณะครูร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางและบริบทท้องถิ่นเพื่อนำมาปรับใช้ในรูปแบบหลักสูตรสถานศึกษาและเป็นแนวทางในการทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ตรงตามความต้องการและทันสมัยโดยอิงตามนโยบายและจุดเน้นของหน่วยงานต้นสังกัดพร้อมทั้งเชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมเสนอข้อคิดเห็นต่างๆในการทำแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับ สุริยา ทองจรัส (2559 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 2 ผลการวิจัยพบว่าควรรวบรวมปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอย่างแท้จริงแล้วนำมาจัดลำดับความสำคัญทำการวิเคราะห์แล้วนำมาวางแผนจัดทำหลักสูตรในแต่ละสาระการเรียนรู้จัดทำข้อมูลสารสนเทศด้านวิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่นประชาชนชาวบ้านทั้งด้านสังคมวิถีชีวิตศิลปวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมฯ เพื่อประโยชน์ในการนำไปจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับชุมชน

2. ด้านการส่งเสริมสนับสนุน ประเด็นสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างบรรยากาศการร่วมคิดร่วมทำสรุปได้ว่าผู้บริหารต้องส่งเสริมการทำงานเป็นทีมอย่างมีส่วนร่วมของคณะครูผู้ปกครองชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสร้างความตระหนักในบทบาทหน้าที่กระจายอำนาจในการทำงานส่งเสริมการทำงานร่วมกันสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนางานพร้อมทั้งยกย่องเชิดชูบุคลากรที่ผลงานเป็นที่ประจักษ์ในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับพิชิต ฤทธิ์จัญญ (2558 : 13-28) กล่าวว่า การนำผลการประเมินไปใช้เพื่อการพัฒนาหลักสูตรโดยหน่วยงานทางการศึกษาหรือสถานศึกษาได้ใช้สารสนเทศจากการประเมินก่อนการพัฒนาหลักสูตรประกอบการตัดสินใจในการริเริ่มพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้ได้หลักสูตรที่มีคุณภาพมีความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบันและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนผู้ปกครองและสังคมโดยผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องจะต้องแสวงหาสารสนเทศให้ครบถ้วนเพียงพอต่อการพัฒนาหลักสูตรซึ่งจะต้องมีการประเมินความต้องการจำเป็นหรือการประเมินสภาวะแวดล้อมของหลักสูตรเพื่อให้มีเหตุผลที่เพียงพอและเกิดความมั่นใจต่อการพัฒนาหลักสูตร

3. ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ ประเด็นสัมภาษณ์โรงเรียนมีการกำหนดข้อตกลงเพื่อการขับเคลื่อนการนิเทศติดตามร่วมกันและมีแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจนสรุปได้ว่าผู้บริหารคณะครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกันวิเคราะห์และกำหนดนโยบายจุดเน้นการดำเนินงานด้านต่างๆและจัดทำข้อตกลงร่วมกันเพื่อสร้างความเข้าใจในการดำเนินงานพร้อมทั้งดำเนินการจัดทำแผนต่างๆและกำหนดการนิเทศติดตามสม่ำเสมออย่างเป็นระบบเพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไปสอดคล้องกับคมคาย ภิญโญ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา

เรื่องการศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือผลการวิจัยพบว่ามีแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการวัดและประเมินผลของครูผู้สอนควรจัดการอบรมให้ความรู้ในเรื่องการประเมินผลด้วยเทคนิคที่หลากหลายเช่นเดียวกับสุริยา ทองจรัส (2559 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 2 ผลการวิจัยพบว่าสร้างเครื่องมือในการวัดและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้สร้างเครือข่ายในการพัฒนาระบบการวัดผลประเมินผลร่วมกันทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาและจัดให้มีการตรวจสอบซึ่งกันและกันโดยบุคลากรมีการสังเกตการสอนซึ่งกันและกันจัดให้มีการเยี่ยมชั้นเรียนการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยการศึกษาปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 พบว่าในภาพรวม ด้านที่ 2 ด้านการส่งเสริมสนับสนุน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เมื่อเทียบกับทุกด้าน ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในครั้งนี้

1.1 ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ ผู้บริหารควรจัดตั้งคณะกรรมการนิเทศ ติดตาม การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำแผนงาน โครงการ การกำกับติดตามการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา โดยระบุวัตถุประสงค์ของการนิเทศอย่างชัดเจน

1.2 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารควรสร้างความรู้ความเข้าใจด้านหลักสูตรให้กับคณะครู นำเทคโนโลยีมาใช้ กำหนดรูปแบบการวัดผลและประเมินผลตามหลักสูตรสถานศึกษา พร้อมทั้งจัดทำโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษาและสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษา

1.3 ด้านการส่งเสริมสนับสนุน ผู้บริหารควรส่งเสริมบุคลากรด้านความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรสถานศึกษา พัฒนาระบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา นำผลการดำเนินงาน ปัญหา และข้อเสนอแนะมาเป็นข้อมูลในการวางแผนปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารงานหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ในขนาดอื่น ๆ

2.2 ควรศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารงานหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์(รสพ).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่สพฐ 293/2551 ลงวันที่ 11 กรกฎาคม 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- กรมวิชาการ. (2545). *แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์รับส่งสินค้าและครุภัณฑ์.
- คมคาย ภิญญ. (2553). *การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนครราชสีมา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2558). การประเมินหลักสูตร : แนวคิดกระบวนการและการใช้ผลการประเมิน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ.* 8 (1), 13-28.
- พิมลกรอง อุปทะ. (2556). *การศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- สุภิญญา ฉาวพาด. (2551). *ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรในโรงเรียนพร้อมใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏบึงฉลือ.
- สุริยา ทองจรัส. (2559). *การศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางแก้ปัญหการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1. (2561). *รายงานการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษา ปีการศึกษา 2561*. กำแพงเพชร: กลุ่มนโยบายและแผน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1. (2562) นโยบายและจุดเน้นเพื่อการขับเคลื่อน
การจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติ. กำแพงเพชร: กลุ่มนโยบายและแผน.

อุดมพร ภูหลักถิ่น. (2550). สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.